

Цікаві матеріали та завдання для самостійної роботи

ПСИХОЛОГІЯ ПАМ'ЯТІ ****

Грецька міфологія і пам'ять

У психології гарно відомі дві грецькі богині – Психея і Мнемозіна. Мнемозіна – богиня пам'яті. А тому у психології як синоніми словосполучень «дія запам'ятовування», «задача на запам'ятовування», «прийоми запам'ятовування» використовуються вирази «мнемічна дія», «мнемічна задача», «мнемотехнічні прийоми».

Із історії дослідження пам'яті

*** Німецький психолог Г.Еббінгауз вважав асоціації єдиним (!?) і універсальним механізмом пояснення складної діяльності пам'яті. Він прагнув вивчати пам'ять у її «чистому вигляді», а тому в експерименті досліджуванім пропонувалось запам'ятовувати беззмістовні склади. Еббінгауз встановив ряд закономірностей пам'яті:

а/«закон краю», згідно якого краще запам'ятовується інформація, яка подається на початку і в кінці. Наприклад, у фільмі «Сімнадцять миттєвостей весни» розвідник Штірліц зайшов до керівника гестапо розпитати про захоплену радистку Катю, а на завершення розмови попросив пігулки від головного болю. Коли гестапівець почне пригадувати чому приходив Штірліц, то згадає про ...пігулки (згідно з «законом краю» Еббінгауза);

б/ «крива забування», згідно якої забування інформації розподілено у часі: протягом першої години людина втрачає 60% отриманої інформації, а на 6-й день пам'ятає лише 20%.

Зауважимо, що закони Г.Еббінгауза справедливі лише стосовно механічної, а не смислової пам'яті. А асоціації дійсно мають місце, але не пояснюють всю складну роботу пам'яті людини.

*** Найбільшим завоюванням людини є вміння керувати своєю пам'яттю. Розрізняють мимовільну і довільну пам'ять.

Мимовільна пам'ять полягає у збереженні досвіду без постановки мнемічної задачі (задачі на запам'ятовування).

Довільна пам'ять полягає у тому, що людина ставить спеціальну мету щось запам'ятати, вирішує **мнемічну задачу** (задачу на запам'ятовування), виконує **мнемічну дію** (дію запам'ятовування), використовує **мнемотехнічний прийом** (прийом запам'ятовування).

1. Пригадайте, які прийоми запам'ятовування використовуєте Ви?

2. Психолог Л.С.Виготський побачив механізм керування людиною пам'яттю у відомому зав'язуванні бабусею вузлика на хусточці – «вузлик на пам'ять»! Спробуйте пояснити, що психологічно здійснює бабуся, коли зав'язує на хусточці вузлик?

3. Довільна пам'ять є дійсно дуже важливою для людини. Проте цікаво, що психолог О.М.Леонтьєв вважав довільну пам'ять «винаходом шкіл і гімназій»: вона виникає там, де навчання не мотивує учнів, «лежить на периферії інтересів», формальне для особистості. Бо те, що цікаво, що входить в мотив діяльності –

запам'ятовується (!), не потребує постійної напруженої діяльності довільної пам'яті. Насправді людина не так багато запам'ятовує спеціально.

ПОМІРКУЄМО?!..

1. На зорі виникнення писемності люди почали хвилюватися: «Людство втрачає пам'ять!..».

Як Ви думаєте, чи дійсно виникнення алфавіту, писемності, книгодрукування призвело до погіршення пам'яті?

А чи вплине поява Інтернету, вікіпедії до погіршення пам'яті людини?..

2. По вертикалі отримаємо прізвище видатного дослідника пам'яті.

3.		*																	
7.		*																	
				б															
6.				*															
				5.	*														
					Г														
				1.	*														
				4.	*														
2.				*															

1. Пізнавальний психологічний процес, який полягає у запам'ятовуванні, збереженні, відтворенні та забуванні досвіду людини.

2. Порушення пам'яті, коли людина за якихось причин (при різних локальних враженнях мозку) втрачає пам'ять.

3. Богиня пам'яті у грецькій міфології.

4. Людина, яка при запам'ятовуванні покладається насамперед на слух.

5. Сукупність прийомів для кращого запам'ятовування.

6. Прийом запам'ятовування, яким можна пояснити те, що коли ми розглядаємо фотографію недавньої поїздки у інше місто, то пригадуємо враження, події, які тоді відбувалися.

7. Процес пам'яті – зворотній запам'ятовуванню.

3. Який вид пам'яті (миттєва, короткотривала, оперативна, довготривала) виявляється у наведеному випадку?

Студент наполегливо цілий день готувався до складання іспиту і склав екзамен блискуче! Наступного дня однокурсник попросив його пояснити одне з питань іспиту. А той відповідає, що «нічого не пам'ятає...». Цікаво, що студент не обманює, а дійсно НЕ пам'ятає.

Про який вид пам'яті (миттєва, короткотривала, оперативна, довготривала) йдеться? Чи траплялися з Вами подібні випадки?